

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM , Gyldendal, 1971), s. 82. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952570978320/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

faaer jeg aldrig mere at see, før jeg engang igien seer – *Schrøder*, som *Kong Lear*.

Jeg har læst og atter læst, giennemfølt og giennemtænkt, skattet, beundret og tilbedet den guddømmelige *Shakespeare*; jeg har erkjendt i hans majestætiske Genius Digternes Konge, Phantasians Fyrste; men aldrig har jeg kiendt hans hele Værd, før ved denne Leilighed.

Det var Skuespilkunstens Mesterstykke fremført i Skuespillerkunstens Triumph! Den menneskelige Natur i dens Allerinderste hengiven til Nydelse for Fornuften og Følelsen i Smagens Ideal; en menneskelig Handling, med Aarsag og Virkning, stod der saa at sige levende for Tilskuernes Øine, og hans tryllede Hierte beundrede det synlige Forsyn, i hver dens mindste Bevægelse. [...]

Neppe kan der gives nogen højere Grad af Forstandens og Følelsens harmoniske Tilfredsstillelse, af egentlig *menneskelig Forlystelse*, end den jeg nød under den mageløse Opførelse af dette yderst fortreffelige Sørgespil. Min Henrykkelse var saa stor, at jeg er tilbøjelig til at troe, den hverken kunde have steget højere, eller varet længere, uden at tabe.

Men hvad var det da egentlig, som frembragte denne overvættets Virkning paa mit Hoved og Hierte? Hvad var det især, som hævede min Nydelse af denne Forestilling saa uendelig over alt lignende, hvad jeg nogensinde har nydt ved Musernes Høitids-taffel?

Tre særskildte Hovedkilder samlede sig til denne mægtige Vellyststrøm: Stykkets eget fortrinlige Værd for alle de Skuespils jeg har seet, og næsten for alle dem, jeg kiender – Hoved-Rollens mageløse ypperlige Udførelse, eller *Schrøders* uforlignelige Mesterspil – og Harmonien i det Hele, den vor Skueplads endnu aldeles fejlede Forbindelse af dramatiske Dele til et Dramatisk Ganske.

Kong Lear er, i mine Tanker, *Shakespears*, altsaa Jordens mest-sterligste Tragedie. Digteren synes i dette mønsterskønne Stykke at have udtømt hele *Melpomenes* herte-gribende, truende, skrækkende, rørende Trolddom. I intet mig bekiendt Skuespil findes saa aldeles alt samlet, hvad der opvækker Nysgierrigheden, anspænder Forventningen, vediigeholder Opmærksomheden, og i stedse tiltagende Interesse hvirvler Gemyttet af een Liden-

skab i en anden. Hovedpersonen er maaskee den uden Undtagelse hidtil interessanteste, man kan tænke sig som Middelpunkt hvorom alt dreier sig, hvortil alt, indtil de yderste Biting, samler sig i et heroisk-tragisk Drama: en uheldig med sin egen svage, med sin Families utaknemmelige og med Elementernes oprørte Natur kiempende Konge. Hans tragiske Character er i næsten alle rauelige tragiske Situationer omringet af lutter tragiske Tilfælde. I hans eene Tilstand skildres alle Fyrstens, Faderens, Menneskets ynkværdigste Lidelser. En anden *Laocoon* indvikles han ved hver Bevægelse meer og meer i sine Qvalers Slangeknuder; og ak! det er ikke hans Børn, som deele blot, men, som volde hans Smerte. Alle de andre Characterer og Forfatninger i Dramet, indtil de meest episodiske, saa mangfoldige og stærke deres gjensidige Contraster ere, tiene blot til at sætte hans i et stærkere Lys. – De ere alle saa nødvendige, som Børnene i hin beundringsværdige Gruppe. Til Udvikling af de mangfoldige enkelte Skiønheder, de nye og stærke Tanker, de end nyere og stærkere Udtryk, de livagtige Malerier, levende Vittigheder og skarpsindige Bemærkninger, der ligesom giennemlyne Stykkets høitidelige Nat, fordredes et eget Værk af tredobbelt Søgtrelse. Det hele er fra Begyndelsen til Enden *Naturen i Oprør*. Gemyttet seer det ikke, hører det ikke; men er midt deri, en Bold for Angest, Uvillie, Medynk, Raserie, Haab og Fortvivelse.

I faae Stykker er Hoved-Rollen saa aldeles den vigtigste, som i *Kong Lear*: med dens Udførelse maa det staae eller falde. Spiltes alle de øvrige til yderste Fuldkommenhed, og denne blot maadelig, vilde man neppe udholde at see det til Enden* derimod troer jeg, at den allene spilt, som Tydsklands *Garrick* spiller den, vilde, hvis endog de andre bleve givne af blotte Statister, fængsle Tilskueren. Den er Maanen paa Forestillingens Nat-Himmel; i dens fulde Glands er Stjernernes Lys fast overflødig, uden den, unyttigt.

Jeg tvivler paa, at Skuespillerkunsten har nogensinde havt, har, eller kan have noget fuldkomnere at opvise end *Schrøders* Udførelse af denne Rolle. Gestalt, Aasyn og Stemme har Natu-

* Af denne Aarsag kan det ingenlunde gjøre Lykke paa vor Kiøbenhavnske Skueplads.